

Raadsinformatiebrief

Onderwerp Raadsinformatiebrief nr. 66
Onderzoek Groene Hart Rekenkamer naar uitvoering Participatiewet.
Registratienummer Z/22/137503 / DOC-22266648
Datum 24 november 2022
Aan De leden van de gemeenteraad
Van Het college van Burgemeester en Wethouders
Portefeuillehouder Jan Leendert van den Heuvel

Door de Groene Hart Rekenkamer is onderzoek gedaan naar de uitvoering van de Participatiewet in vier gemeenten in Midden-Holland. Het rapport van dit onderzoek is op 19 oktober jl. door de onderzoeker aan de gemeenteraad toegelicht.

Het college heeft kennisgenomen van het onderzoek en constateert dat - waar het de uitvoering van de Participatiewet betreft - er een herkenbaar beeld is van enerzijds trajecten van doorloop met het beoogde resultaat en anderzijds verbetermogelijkheden. Op basis van het onderzoek worden vijf aanbevelingen voor verbetering gedaan. Dit met daarnaast een voorstel voor verbetering van het inzicht bij de gemeenteraad van het werk dat bij Ferm Werk voor de gemeente Bodegraven-Reeuwijk wordt verricht. Met het werkbezoek van 6 oktober jl. - waaraan een groot aantal leden van uw raad heeft deelgenomen - is al een begin gemaakt met meer direct informeren van de gemeenteraad over de werkzaamheden van Ferm Werk. Voornemen van het bestuur van Ferm Werk is dit contact regelmatig te gaan organiseren.

Op basis van het onderzoek worden vijf inhoudelijke aanbevelingen gedaan om de goede resultaten in de uitvoering van de Participatiewet vast te houden. Deze aanbevelingen hebben de aandacht van het college. Het college constateert tegelijkertijd dat dit wel verdere investeringen vraagt in de Ferm Werkorganisatie.

1. Investeren in intensievere dienstverlening voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt om de goede prestaties vast te houden.

Het college ziet het belang in van een goede, eventueel verhoogde intensiteit van deze dienstverlening. Dat is niet alleen een kwestie van geld, maar ook van het kunnen beschikken over professionals die met betrokkenheid de benodigde begeleiding kunnen geven. Op de middelen voor het personeelsbudget van Ferm Werk is eerder een bezuiniging doorgevoerd. Wil de gemeente echter invulling geven aan de aanbevelingen, dan zal er geïnvesteerd moeten worden in het verhogen van de uitvoeringscapaciteit. Hierin zal de gemeente samen met de andere deelnemende partijen in de Gemeenschappelijke regeling Ferm Werk op zoek moeten naar een evenwichtige afstemming, waarbij eventuele verdere investeringen zijn af te wegen tegen andere uitgaven die van de gemeenten gevraagd worden.

2. Inzet evidence-based methoden.

Inzet van intensievere methodieken is een interessante optie die is te verkennen. Ook hier spelen financiële middelen een rol. De zgn. FIP-methode en andere trainingen en voorzieningen drukken aanzienlijk op het al beperkte re-integratiebudget. Als de gemeente wil dat Ferm Werk hierop intensiveert, dan vraagt dit dus een verhoging van het beschikbare re-integratiebudget, maar ook het budget voor uitvoeringskosten. Ook hier is af te stemmen met de andere in Ferm Werk deelnemende gemeenten en zijn de kosten af te wegen tegen andere uitgaven die een gemeente moet doen.

3. Benutten beleidsruimte Participatiewet om instrument loonkostensubsidie breder in te zetten.

Dit is een situatie die in meer gemeenten speelt en ook te maken heeft met de spankracht van andere factoren zoals het aangehaalde SCP-onderzoek aangeeft: begeleiding, organisatie en vinden van werkgevers die mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt in hun personeelsbestand kunnen en willen plaatsen. We zien hier bij Ferm Werk en in de samenwerking met het WSP Midden-Holland een versterkte aanpak richting werkgevers: branchegericht werken, project 'Binnen Kijken bij bedrijven'. De gemeente wil met het zakelijk netwerk onder bedrijven kijken of een bijdrage kan worden geleverd om meer plaatsingsmogelijkheden te creëren en daarmee ook betere mogelijkheden om de loonkostensubsidie te benutten. Tegelijkertijd blijkt dat Ferm Werk het relatief goed doet voor wat betreft de inzet van loonkostensubsidie. En zoals in het rapport is te lezen, zelfs experimenteert met wijzen waarop dit instrument de doelgroep ten gunste kan komen. Te bezien is hoe hier verder kan worden geïntensiveerd.

4. Voorkomen dat er een groep tussen nieuw beschut en banenafpraak tussen wal en schip valt.

Deze situatie wordt onderkend. Zoals uit de presentatie bij het werkbezoek bleek wordt ook bij Ferm Werk nagedacht hoe hierin op een goede manier is te voorzien. Daarbij is aangegeven dat de groep die met deze situatie te maken krijgt beperkt wordt geacht.

5. Maak vaart met de introductie van een ondersteunend matchingsysteem voor de werkgevers dienstverlening.

Het is aan het regionale Werkgevers Service Punt (WSP) om een dergelijk CRM-systeem aan te schaffen. Daarbij speelt wel de ingewikkeldheid dat dit systeem, moet kunnen communiceren met diverse systemen van de afzonderlijke gemeenten. Dat is een landelijke uitdaging waarvoor al enkele pilots lopen. Het systeem is nog niet voldoende operationeel.

Daarbij is het niet zo dat er nu helemaal geen matchingssysteem is. Ferm Werk maakt al jaren gebruik van het systeem CompetenSYS, waarin vergelijkbare activiteiten voor de werkgeversdienstverlening en vacatures kunnen worden gekoppeld aan cliëntprofielen. Dus er is verbetering mogelijk op een aanpak die al in gebruik is.

Breder kijken

Het onderzoek van de Groene Hart Rekenkamer naar de uitvoering van de Participatiewet is ook relevant in verband met de vraag over regionale samenwerkingsverbanden in het Coalitieakkoord 2022-2026, Eerlijk aan de slag. In het coalitieakkoord wordt aangegeven dat: *In relatie tot Ferm Werk onderzoeken we de komende tijd of we met de huidige samenwerkingsvorm nog steeds de doelstellingen (voor onze inwoners) bereiken.*

De gestelde vraag is breder dan het hier uitgevoerde onderzoek. Het onderzoek van de Groene Hart Rekenkamer naar de uitvoering van Participatiewet kan echter wel worden gezien als een belangrijke graadmeter voor een verdere beschouwing van de relatie met Ferm Werk. Het college constateert dat de resultaten van dit onderzoek niet een zodanig beeld laten zien dat de samenwerkingsrelatie met Ferm Werk ter discussie zou moeten worden gesteld. Wel geeft het onderzoek aan dat er in de uitvoering van de Participatiewet als belangrijk product van de uitvoeringsorganisatie verbeteringen zijn door te voeren. Verbeteringen die ook elders in de samenwerking kunnen leiden tot een beter bereik van de doelstellingen. Dat is enerzijds een kwestie van geld. Anderzijds ook een aangelegenheid van organisatie van werkzaamheden en afstemming met ketenpartners, gemeenten en de regionale samenwerking. Dat vraagt in de volle breedte meer dan alleen de in het onderzoek gedane aanbevelingen.

In de afgelopen periode zijn nieuwe opgaven door de gemeente bij Ferm Werk onder gebracht: uitvoering energietoeslag en implementatie nieuwe Wet Inburgering. Dat vraagt het nodige in de aanpak, waarbij we zien dat de uitvoering van de energietoeslag voortvarend is gerealiseerd binnen de Ferm Werkorganisatie, maar met partners waarmee een keten voor de route naar maatschappelijke participatie en werk is te vormen de samenwerking niet altijd even goed tot stand komt. Zo zijn er zorgen over de implementatie van de Wet inburgering en de ketens met partners die noodzakelijk zijn voor een goede doorloop van het de trajecten. Ook de samenwerking van Ferm Werk met partners in

twee arbeidsmarktregio's vraagt veel van de spankracht van de organisatie. Een organisatie waarvan wordt onderkend dat die op verschillende onderdelen in de bedrijfsvoering modernisering behoeft.

Kadernota 2024

Het dagelijks bestuur van Ferm Werk stelt een Kadernota op voor de begroting 2024. Daarin een voornemen om de organisatie te moderniseren en een aantal onderdelen in de werkprocessen te versterken. Hierin worden ook de aanbevelingen uit het onderzoek van de GHR meegenomen. Daarbij wordt voor een efficiënte organisatie meer samenwerking en samenhang in beleid van de deelnemende gemeenten gevraagd. Ook is de positie in de regionale samenwerking te versterken. Hiervoor wordt een verzoek om extra middelen beschikbaar te stellen aan de gemeenten gedaan. Dat brengt wel een dilemma met zich mee: Enerzijds een opgave van kostenbeheersing op het Sociaal Domein. Anderzijds investeringen in een cruciale uitvoeringsorganisatie. In het proces is ruimte om hierover afwegingen te maken, waarbij het college de raad nader zal adviseren.

Organisatie beleid en regie

Naast extra middelen is ook de vraag of beleid en uitvoering duidelijk en efficiënt genoeg zijn georganiseerd. Dit is bij de vier deelnemende gemeenten verschillend, waarbij Bodegraven-Reeuwijk naast de uitvoering veel aan beleidstaken bij Ferm Werk heeft ondergebracht. Dat blijkt niet altijd een goed werkbare vorm te zijn: de verbinding van de gemeente met regionale beleidsplatforms loopt via de uitvoeringsorganisatie, evenals het organiseren van de ketensamenwerking met partners in de eigen gemeente. Verbinding met portefeuillehouder en college zijn beperkter dan wanneer de functies in huis zouden zijn georganiseerd. Dat maakt het voor de gemeente ook lastig om beleid te voeren op de dossiers werk- en inkomen en in de relatie met Ferm Werk als uitvoeringsorganisatie aan het stuur te blijven zitten. De wijze waarop we de samenwerking hebben georganiseerd is nog eens goed tegen het licht te houden.

Vervolg

De Groene Hart Rekenkamer stelt voor om de aanbevelingen voortvloeiend uit het onderzoek vast stellen in een raadsbesluit. Het college stelt in dat verband voor deze onderdeel te doen zijn van een voorstel bij de behandeling van de Kadernota Ferm Werk, die het bestuur van de GR binnenkort aan de gemeenten zal aanbieden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Bodegraven-Reeuwijk,

De secretaris,

De burgemeester,

mw. L. Keijzers

mr. F.D. van Heijningen